

Sygn. akt *XVII AmE 9/18*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	Sędzia SO Anna Maria Kowalik
Protokolant –	St. sekr. sądowy Jadwiga Skrzyńska

po rozpoznaniu 5 grudnia 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) - **HANDEL spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 17 grudnia 2017 roku Nr (...)

1. oddala odwołanie;

2. zasądza od (...) - HANDEL spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720,00 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Anna Maria Kowalik

Sygn. akt XVII AmE 9/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 11 grudnia 2017 r. Nr (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej Prezes URE, pozwany), na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a w związku z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 220 ze zm.) (dalej p.e.) w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 23 lipca 2007 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz.U. z 2007 r. Nr 133, poz. 924) (dalej Rozporządzenie) oraz na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1257) w związku z art. 30 ust. 1 p.e., po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego orzekł, że (...) - HANDEL sp. z o.o. w K. (dalej powód) w dniach od 10 sierpnia 2015 roku do 11 sierpnia 2015 roku, w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w miejscowości M., naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 p.e. i za to działanie na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. wymierzył mu karę pieniężną w wysokości 26 070 zł.

Od powyższej Decyzji powód (...) - HANDEL sp. z o.o. w M. złożył odwołanie, zaskarżając ją w całości. Powód zarzucił Decyzji:

- 1) naruszenie przepisów postępowania administracyjnego, a mianowicie art. 7, art. 77 § 1, art. 78 § 1 i art. 80 kpa przez niedokonanie wszechstronnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i naruszenie zasad logicznego rozumowania, skutkującego tym, że w niniejszej sprawie zachodziły przesłanki nałożenia na powoda kary pieniężnej za naruszenie obowiązku zastosowania się do ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w dniach 10 - 11 sierpnia 2015 roku, naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów poprzez dowolne przyjęcie, że powoda powinna obciążać kara pieniężna w kwocie 26.070,00 zł, dowolne przyjęcie sposobu wyliczenia kary pieniężnej;
- 2) naruszenie przepisów prawa materialnego art. 11d ust. 3 p.e. przez błędne jego zastosowanie i przyjęcie, że przepis ten stanowi samoistną materialnoprawną podstawę do wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej;
- 3) naruszenie przepisów prawa materialnego art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. poprzez jego zastosowanie, w sytuacji gdy w świetle okoliczności sprawy podstawą prawną wprowadzenia ograniczeń w dystrybucji i poborze energii elektrycznej był art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e., co sprawia, że niedostosowanie się przez odbiorcę do wprowadzonych ograniczeń nie może być podstawą do nałożenia kary pieniężnej;
- 4) niezastosowanie art. 56 ust. 6a p.e., tj. odstąpienia od wymierzenia powodowi kary pieniężnej w sytuacji gdy stopień szkodliwości czynu był znikomy, a powód niezwłocznie po powzięciu informacji o wprowadzonych ograniczeniach w poborze energii elektrycznej podjął- odpowiednio ze względu na prowadzoną działalność gospodarczą- działania zmierzające do ograniczenia poboru energii elektrycznej w dniach 10-11 sierpnia 2015 roku.

W oparciu o powyższe zarzuty powód wniósł o:

- 1) uchylenie w całości zaskarżonej Decyzji;
- 2) zasądzenie od przeciwnika - Prezesa URE kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;
- 3) dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów wymienionych w treści odwołania na okoliczność ich treści, w szczególności braku podstaw prawnych do nakładania na powoda kary pieniężnej z tytułu naruszenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w okresie 10- 11 sierpnia 2015 roku, treści łączącej powoda z OSD umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej, podjętych przez powoda działań zmierzających do ograniczenia poboru energii elektrycznej po powzięciu informacji o wprowadzeniu 20 stopnia zasilania, konsekwencji wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej dla działalności powoda;
- 4) dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków, w tym celu wezwanie na posiedzenie świadka A. S. na okoliczność braku podstaw prawnych do nakładania na powoda kary pieniężnej z tytułu naruszenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w okresie 10- 11 sierpnia 2015 roku, treści łączącej powoda z OSD umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej, podjętych przez powoda działań zmierzających do ograniczenia poboru energii elektrycznej po powzięciu informacji o wprowadzeniu 20 stopnia zasilania, konsekwencji wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej dla działalności powoda;
- 5) przeprowadzenie dowodu z przesłuchania powoda - w jego imieniu Prezesa Zarządu J. L., na te same okoliczności.

Pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki złożył odpowiedź na odwołanie, w której wniósł o:

- 1) oddalenie odwołania;
- 2) dopuszczenie oraz przeprowadzenie dowodu z dokumentów zgromadzonych w aktach administracyjnych sprawy na okoliczność prawidłowości zaskarżonej Decyzji;

3) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Rozpoznając odwołanie Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...) - HANDEL sp. z o.o. w M. zawarł 12 czerwca 2015 r. z (...) sp. z o.o. w P. (dalej: „OSD”) Umowę nr (...) o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej zawierającą Załącznik nr 1 dotyczący technicznych warunków świadczenia usług dystrybucji (umowa z załącznikiem k. 28- 31 akt adm.). Stosownie do pkt 1 Załącznika nr 1 do Umowy OSD miał świadczyć usługi dla obiektu powoda- zakładu produkcyjnego- (...) mieszczącego się w M. pod nr (...). W myśl pkt 2 Załącznika nr 1 do Umowy odbiorca zamówił moc umowną wynoszącą 1350 kW.

W pkt 6 Załącznika nr 1 do Umowy określono szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń. W jego ppkt 1 na podstawie Rozporządzenia ustalono dla roku zawarcia Umowy oznaczone wielkości dopuszczalnego poboru mocy dla ww. obiektu. W tym dla 11 stopnia zasilania określono moc na poziomie 1350 kW a dla 20 stopnia zasilania moc bezpieczną 300 kW. Zgodnie z treścią pkt 6 ppkt 2 o obowiązujących w najbliższych 12 godzinach stopniach zasilania i przewidywanych na następne 12 godzin odbiorca powiadamiany będzie drogą radiową w komunikatach energetycznych nadawanych w programie (...) S.A. o godzinie 7:55 i 19:55 lub w szczególnie uzasadnionych przypadkach telefonicznie, w postaci komunikatów dyspozytorskich wydawanych przez właściwą terenowo dyspozycję ruchu OSD. W pkt 6 ppkt 4 tego Załącznika postanowiono zaś w jakim czasie od momentu wydania polecenia powinno nastąpić ograniczenie poboru mocy. Wskazano m.in., że jeżeli polecenie ograniczenia zostało wydane bez uprzedzenia ograniczenie poboru w przypadku 19 i 20 stopnia zasilania powinno nastąpić po 3 do 6 godzinach od momentu wydania polecenia.

(...) S.A. (dalej: (...) S.A.” albo „OSP”) w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości, spowodowanych m. in. wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskim poziomem wód w zbiornikach wodnych i rzekach, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu postanowień art. 3 pkt 16d p.e. wprowadzając, na podstawie art. 11 c ust. 2 pkt 2 p.e., od godz. 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Tego samego dnia o godzinie 7:55 i 19:55 pojawiły się komunikaty w Programie (...) Radia informujące o wprowadzonych ograniczeniach (okoliczność bezsporna).

Jednocześnie, 10 sierpnia 2015 r. (...) S.A., działając na podstawie art. 11c ust. 3 p.e., powiadomiły Ministra Gospodarki i Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłosiły Ministrowi Gospodarki konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 p.e., tj. w trybie wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia o wprowadzeniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej do dnia 31 sierpnia 2015 r.

Rada Ministrów pozytywnie rozpatrzyła wniosek Ministra Gospodarki wydając 11 sierpnia 2015 r. rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw pod poz. 1136 i wprowadziło te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00.

Na wezwanie Prezesa URE (...) sp. z o.o., do którego sieci przyłączony jest (...) - HANDEL sp. z o.o. w M., pismem z 9 maja 2016 r. przedstawił zbiorcze dane wskazujące na stopień niedostosowania się odbiorców ujętych w Planie wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej obowiązującym w dniach od 10 do 31 sierpnia 2015 r. do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Na podstawie powyższych danych zostały wygenerowane informacje wskazujące na stopień niedostosowania się powoda do wprowadzonych w dniach 10 - 31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w odniesieniu do punktu poboru energii elektrycznej zlokalizowanego w M.(...) (k. 3- 4 akt adm.).

W wyniku analizy ww. dokumentów Prezes URE powziął podejrzenie, że powód, we wskazanym przez OSD obiekcie nie dostosował się do wprowadzonych 10 - 31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Mając na względzie powyższe, pismem z 27 czerwca 2016 r. Prezes URE zawiadomił powoda o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej, wzywając jednocześnie do zajęcia stanowiska w sprawie, tj. zwłaszcza do złożenia wyjaśnień dotyczących powodów niedostosowania się do wprowadzonych ograniczeń, a także nadesłania kopii wszelkich dokumentów mogących stanowić dowód w sprawie. W szczególności Prezes URE wezwał powoda do ustosunkowania się do przekazanych mu informacji, otrzymanych przez Prezesa URE od OSD, wskazujących na stopień niedostosowania się przez powoda do wprowadzanych w dniach 10 - 31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej (zawiadomienie k. 1- 2 akt adm.).

W piśmie z 4 lipca 2016 r. (pismo z załącznikami k. 12- 24 akt adm.) powód przedstawił Prezesowi URE swoje stanowisko w sprawie.

Natomiast na wezwanie Prezesa URE do ustosunkowania się przez OSD do wyjaśnień powoda (pismo k. 25 akt adm.), OSD odpowiedział w piśmie z 30 września 2016 r. (pismo z załącznikami k. 27- 33 akt adm.).

W międzyczasie, 27 września 2016 r. powód zawarł z OSD aneks nr (...) do Umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej, na podstawie którego określono, że wartość mocy bezpiecznej wzrasta z 300 do 800 kW (k. 49- 50 akt sąd.).

Z kolei wobec wezwania Prezesa URE z 9 października 2017 r. (k. 36 akt adm.) OSD złożył pismo z dnia 16 października 2017 r. z załącznikami (pismo z załącznikami k. 38- 47 akt adm.)

W dalszej kolejności powód przedłożył do sprawy pismo z 10 listopada 2017 r., do którego załączył rachunek zysków i strat za 2016 r. (pismo z załącznikiem k. 49-50 akt adm.).

Pismem z 17 listopada 2017 r. (k. 52 akt adm.) zawiadomiono powoda o zakończeniu postępowania w niniejszej sprawie i poinformowano go o możliwości zapoznania się z materiałem dowodowym, o możliwości złożenia uwag i wyjaśnień, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego pisma.

W piśmie z 5 grudnia 2017 r. powód zwrócił się o odstąpienie od nałożenia na niego kary (pismo k. 55- 60 akt adm.).

11 grudnia 2017 r. Prezes URE wydał zaskarżoną Decyzję (Decyzja k. 61- 68 akt adm.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych w trakcie postępowania administracyjnego i sądowego, których autentyczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania.

Sąd oddalił wnioski o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka A. S. oraz przesłuchania powoda, a w jego imieniu Prezesa Zarządu - J. L., uznając, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jest wystarczający do wydania orzeczenia w sprawie.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem zaskarżona Decyzja jest słuszna i ma oparcie w przepisach prawa a podnoszone przez powoda zarzuty nie są trafne, stąd nie mogą skutkować uchYLENIEM tej Decyzji.

Stosownie do § 5 pkt 1 Rozporządzenia powód jest podmiotem zobowiązanym do stosowania się do wprowadzonych w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, bowiem moc umowna w odniesieniu do obiektu powoda zlokalizowanego w M.(...) określona została na poziomie 1350 kW, a zatem powyżej wskazanej w § 5 pkt 1 Rozporządzenia wielkości 300 kW.

Zgodnie z przepisem art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3.

W rozpoznawanej sprawie Prezes URE zarzucił powodowi niezastosowanie się do ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 11 i 11d ust. 3 p.e.

Stosownie do treści tego ostatniego przepisu „**W okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia.**”

Z kolei zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 2 p.e. w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła. W razie wystąpienia takiej sytuacji Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła (art. 11 ust. 7 p.e.).

Zagrożenie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej może powstać w szczególności w następnym:

- 1) działań wynikających z wprowadzenia stanu nadzwyczajnego;
- 2) katastrofy naturalnej albo bezpośredniego zagrożenia wystąpienia awarii technicznej w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. Nr 62, poz. 558, z późn. zm.);
- 3) wprowadzenia embarga, blokady, ograniczenia lub braku dostaw paliw lub energii elektrycznej z innego kraju na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub zakłóceń w funkcjonowaniu systemów elektroenergetycznych połączonych z krajowym systemem elektroenergetycznym;
- 4) strajku lub niepokojów społecznych;
- 5) obniżenia dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości, o których mowa w art. 9g ust. 4 pkt 9, lub braku możliwości ich wykorzystania. (art. 11c ust. 1 p.e.).

W przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

- 1) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;
- 2) **może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.** (art. 11c ust. 2 p.e.).

Operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 (art. 11c ust. 3 p.e.).

Reasumując, w razie powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

a) po pierwsze, może wprowadzić ograniczenia w dostarczeniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jej części do czasu wejścia Rozporządzenia, o którym mowa w art. 11 ust. 7 p.e., lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin;

b) po drugie, niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa URE o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie rozporządzenia.

W rozpoznawanej sprawie (...) skorzystały z obu ww. uprawnień tj. w dniach 10-11 sierpnia 2015 roku wprowadziły ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej oraz powiadomiły Ministra Gospodarki o konieczności wprowadzenia ograniczeń na dłuższy okres. Rada Ministrów 11 sierpnia 2015 r. wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które wprowadziło te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00.

Okoliczność, iż doprecyzowanie okresu na jaki OSP może wprowadzić przedmiotowe ograniczenia znajduje się w treści art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e., nie oznacza, że nie zostały one wprowadzone na podstawie art. 11d ust. 3 p.e. Treść przedmiotowych regulacji prawnych tj. art. 11 c ust. 2 pkt 2 oraz art. 11 d ust. 3 p.e. pozostaje w ścisłym związku, albowiem dopiero łączna ich treść określająca podstawę do wprowadzenia ograniczenia przez OSP w okresie występowania zagrożenia tj. art. 11 d ust. 3 p.e. oraz możliwy okres, czemu służy art. 11c ust. 2 pkt 2, którego stosowanie jest możliwe już w sytuacji powstania zagrożenia, umożliwia skuteczne wprowadzenie przedmiotowego ograniczenia przez OSP, tj. w ściśle ograniczonym czasie i na ściśle określonym terytorium.

W świetle powyższego OSP posiadała kompetencję do wprowadzenia przedmiotowych ograniczeń w poborze energii w myśl art. 11d ust. 3 p.e., zaś okres i zakres terytorialny ich obowiązywania, na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. wprowadzono od godziny 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 roku z informacją o zgłoszonej konieczności wprowadzenia dalszych ograniczeń w trybie art. 11 ust. 7 p.e. Jak już bowiem wskazano, OSP mogło wprowadzić przedmiotowe ograniczenia do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7 p.e., lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin. Wskazać przy tym należy, iż jedynie realizacja działań z zachowaniem przedstawionej wyżej kolejności umożliwiała uzyskanie podstawowego celu powołanej ustawy, jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w kraju.

Zatem przepis art. 11d ust. 3 p.e. stanowi samoistną materialnoprawną podstawę do wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej a niezastosowanie się do nich przez podmioty do tego zobowiązane jest sankcjonowane karą pieniężną określoną w art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. Tym samym przekroczenie poboru energii nie tylko w dniach od 12 do 31 sierpnia 2015 r. kiedy obowiązywało rozporządzenie Rady Ministrów w kwestii ograniczeń, ale również w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r. kiedy obowiązywały ograniczenia wprowadzone przez OSP na mocy art. 11d ust. 3 p.e., jest zagrożone karą pieniężną z art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e.

Przy czym skoro to operatorzy systemu elektroenergetycznego wprowadzają ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na zasadzie art. 11d ust. 3 p.e. stosowanie się do ograniczeń w poborze energii obciąża odbiorców tej energii, którzy podlegają karze w razie naruszenia ustalonych przez operatorów ograniczeń. Zgodnie bowiem z treścią art. 56 ust.1 pkt 3a p.e. karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3.

Sąd stwierdził, że powód nie dostosował się do wprowadzonych na podstawie art. 11 i 11d ust. 3 p.e ograniczeń w poborze energii w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 roku, co wynika z materiału dowodowego i zostało stwierdzone w Decyzji. Tymczasem był on zobowiązany do ich zastosowania. Po pierwsze dlatego, że powód nie jest podmiotem chronionym i wyłączonym od stosowania ograniczeń w poborze energii, ponieważ jego zakład produkcyjny- ubojnia, masarnia nie zalicza się do grupy podmiotów wymienionych w § 6 Rozporządzenia, jak szpital czy obiekt wojskowy, które takiej ochronie przed ograniczeniami podlegają. Podnoszony przez powoda fakt dostarczania świeżego mięsa

do jednostek wojskowych i szpitali nie stanowi, że powód jest tym właśnie podmiotem, tj. szpitalem czy obiektem wojskowym wyłączonym spod ograniczeń, z tego też powodu nie staje się podmiotem o strategicznym znaczeniu.

Po drugie podkreślenia wymaga, iż niedostosowanie się przez powoda do ograniczeń wystąpiło mimo, że komunikaty na temat wprowadzenia ograniczeń ogłoszone zostały w radiu- o godzinie 7:55 i 19:55 w programie (...) Radia. Natomiast komunikaty przekazywane drogą radiową były dla powoda wiążące. Jak stanowi bowiem § 12 ust. 1 Rozporządzenia ograniczenia w poborze energii elektrycznej są realizowane przez odbiorców stosownie do komunikatów operatorów o obowiązujących stopniach zasilania. Przy czym w § 12 ust. 2 Rozporządzenia ustanawiającego generalny sposób powiadomienia o obostrzeniach drogą radiową, uregulowano, że komunikaty operatorów o obowiązujących stopniach zasilania, o których mowa w § 9, wprowadzanych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, są ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie (...) Radia o godzinie 7^(55) i 19^(55) oraz na stronach internetowych operatorów i przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło, które obowiązują w czasie określonym w tych komunikatach. Oznacza to, że odbiorca energii powinien kierować się energetycznymi komunikatami radiowymi operatorów, wdrażając podane do wiadomości ograniczenia stosownie do określonych stopni zasilania i w ustalonym w tych komunikatach czasie. Przepisy Rozporządzenia są však bezwzględnie obowiązujące a dają one prymat nakazom operatorów ogłaszanym w radiu, stąd odbiorca nie może kierować się odmiennymi regulacjami umownymi. Pomimo zatem tego, że w Załączniku nr 1 do Umowy powoda z OSD o świadczenie usług dystrybucji przyjęto różne okresy wprowadzenia ograniczeń poboru mocy, w zależności od stopnia zasilania, które powodują odłożenie w czasie ich zastosowania, powód powinien dostosować się do ograniczeń w kształcie zakomunikowanym odbiorcom w oparciu o nadrzędne Rozporządzenie. Ustanowienie bowiem w Umowie różnych okresów wprowadzenia ograniczeń poboru, sprzecznie z Rozporządzeniem, może być podnoszone jedynie w sprawie cywilnej dotyczącej ewentualnych roszczeń odszkodowawczych, a nie zmienia konieczności respektowania obowiązującego prawa.

Niepodporządkowanie przez powoda nakazom ograniczenia poboru energii określonym w komunikatach radiowych należy zatem uznać za naruszenie prawa. Usprawiedliwieniem dla tego zachowania nie może być okoliczność, iż faktycznie od wielu lat nie wprowadzano ograniczeń w poborze energii, gdyż powód powinien podporządkować się nakazom zawartym w rzeczonych komunikatach, które, jak wynika z treści odwołania do niego dotarły, nawet jeśli stanowiły one pewne zaskoczenie.

Tym samym zaistniała przesłanka do nałożenia na powoda przez Prezesa URE kary pieniężnej, która ma charakter obligatoryjny.

Stosownie do przepisu art. 56 ust. 3 p.e. wysokość kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1 pkt 1-38, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym (...). Zgodnie natomiast z ust. 6, ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe. Ponadto, według ust. 6a Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek.

Oceniając stopień szkodliwości czynu Sąd, mając na względzie powyższe rozważania musiał wziąć pod uwagę, że powód przekroczył pobór energii 10 i 11 sierpnia 2015 r. 10 sierpnia 2015 r. przekroczenia miały miejsce praktycznie przez cały dzień, bo od godziny 11:00 do 21:00 a wartość przekroczenia dopuszczalnego poboru mocy wyniosła łącznie aż 5,66 (MW w godzinie); 11 sierpnia 2015 r. przekroczenia miały miejsce od godziny 11:00 do 18:00, łącznie wartość przekroczenia wyniosła 3,03 (MW w godzinie). Łącznie dla wyżej wymienionego dwudniowego okresu powód przekroczył aż 8,690 (MW w godzinie). Zakres tego przekroczenia jest więc niebagatelny.

Powód nie stosując się do ograniczeń wprowadzonych ze względu na wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu postanowień art. 3 pkt 16d p.e., dokonując w okresie trudnych warunków zewnętrznych- niskiego stanu wód i upałów- mających przełożenie na to bezpieczeństwo przekroczenia poboru energii

w powyższym zakresie, w sposób bezpośredni oddziaływał negatywnie na bezpieczeństwo energetyczne kraju. Pomimo bowiem, że krajowy system elektroenergetyczny (KSE) funkcjonował dalej skutkiem działania powoda mogło być wystąpienie rzeczywistego zagrożenia w pracy całego KSE.

Zagrożenie dla pracy KSE jest potęgowane jeśli również inni odbiorcy nie stosują się do ustalonych ograniczeń w poborze energii, dlatego tak ważne jest podporządkowanie poszczególnych odbiorców wprowadzonym restrykcjom. Nie można zatem nie rozpatrywać naruszenia powoda w kontekście niebezpieczeństwa jakie niesie choćby jednostkowe nieznaczne przekroczenie poboru energii przyczyniające się do ogólnego wzrostu przekroczeń wpływających na pracę KSE. Wobec więc tego, że nawet nominalnie niewysokie przekroczenie przekłada się na ryzyko doprowadzenia do zakłócenia tak istotnego dla całego kraju systemu, należało uznać, że przekroczenia jakich dopuścił się powód nie były znikomo szkodliwe, ich stopień szkodliwości jest znaczny.

Powyższe nie oznacza odpowiedzialności zbiorowej, ponieważ powód odpowiada tylko za przekroczenia, których dopuścił się indywidualnie. Jedynie waga tych przekroczeń jest potęgowana w perspektywie skutków jakie mogą wystąpić w KSE stanowiącym niejako „system naczyń połączonych”.

Z tego względu odstąpienie od nałożenia na powoda kary na podstawie ww. przepisu art. 56 ust. 6a p.e., zgodnie z którym Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek, nie było możliwe.

W kwestii zawinienia trzeba natomiast podnieść, iż profil działalności powoda prowadzącego zakład przetwórstwa mięsnego, w którym dokonywany jest ubój żywych zwierząt nie wyklucza konieczności podporządkowania się wprowadzanym ograniczeniom poboru energii. Powód nie jest bowiem, jak już wcześniej wskazano, podmiotem chronionym przed wprowadzanymi ograniczeniami (§ 6 ust. 1 Rozporządzenia), dlatego musi się do tych ograniczeń dostosować. Będąc zatem zobowiązany do stosowania się do ograniczeń powód nie podjął adekwatnych działań ostrożnościowo- prewencyjnych. Wprawdzie jak wynika z wydanego przez powoda zarządzenia w przedmiocie zmiany organizacji pracy zakładu przesunięte zostały godziny uboju, godziny pracy masarni, polecono przełączanie zasilania niektórych urządzeń energochłonnych z zasilania sieciowego na zasilanie z agregatów prądotwórczych oraz czasowe wyłączanie niektórych urządzeń energochłonnych, zmniejszono o (...) zakup (...), tym niemniej nie były to działania wystarczające. Podkreślenia wymaga, że skala i rodzaj działalności powoda przemawia za uznaniem, że powinien on być w ogóle zabezpieczony na wypadek odcięcia dostaw energii spowodowany nagłymi okolicznościami choćby poprzez załączanie niezależnych urządzeń prądotwórczych, tymczasem powód nie podolał nawet sprostaniu sytuacji ograniczenia tych dostaw. Co więcej powód wskazał, że wprowadzenie natychmiastowego, pełnego ograniczenia poboru energii skutkowałoby całkowitym zaprzestaniem produkcji, niewywiązaniem się z obowiązujących zamówień, zniszczeniem i utylizacją mięsa, co wiązałoby się z poniesieniem dotkliwych strat finansowych. Świadczy to, że powód unikając strat finansowych świadomie nie ograniczył poboru zgodnie z wprowadzonymi obostrzeniami realizując swój interes prywatnoprawny, tym samym naraził się na odpowiedzialność ustawową, której celem jest ochrona interesu publicznoprawnego.

W kontekście podjęcia stosownych działań, które miałyby wyeliminować zaistnienie naruszenia istotnym jest także, że powód nie zwrócił się w odpowiednim czasie o zwiększenie dopuszczalnej mocy bezpiecznej dla własnego zakładu. Dopiero 27 września 2016 r. zawarł z OSD aneks nr (...) do Umowy, na podstawie którego określono, że wartość mocy bezpiecznej wzrasta z 300 do 800 kW, podczas gdy postanowienia tej treści można było przyjąć wcześniej.

Jeśli chodzi o dotychczasowe zachowanie podmiotu Sąd przyjął, iż brak jest danych na temat wcześniejszych naruszeń prawa energetycznego przez powoda.

Odnosząc się do ostatniej przesłanki wymiaru kary jaką jest sytuacja finansowa odbiorcy należy za pozwanym podnieść, że wymierzona kara nie jest nadmiernie uciążliwa dla powoda, jest odpowiednia do charakteru popełnionego czynu oraz skutków naruszenia obowiązujących norm. Kara ta nie wpłynie ponadto na pogorszenie

kondycji finansowej powoda oraz jego płynność finansową i pozostaje we właściwej proporcji do uzyskanego przez powoda w poprzednim roku podatkowym przychodu wynoszącego (...) zł.

Mając powyższe na uwadze oraz treść art. 56 ust. 3 p.e. należało uznać, iż nałożona na powoda kara w wysokości 26 070 zł jest znacznie niższa od limitu określonego treścią art. 56 ust. 3 p.e. wynoszącego (...) zł, ale adekwatna do wielkości przekroczenia. Wysokość kary pieniężnej stanowi bowiem iloczyn 3 000 zł i łącznego przekroczenia mocy odpowiadającej MW w poszczególnych godzinach doby, po zaokrągleniu w dół do pełnych złotych (8,690 MW x 3 000 zł). Wartość mnożnika wynika z tego, iż pozwany wziął pod uwagę poziom najwyższej możliwej ceny rozliczeniowej za 1 MWh energii elektrycznej na rynku bilansującym, tj. 1 500 zł (odnotowanej 7 stycznia 2016 roku), której należałoby się spodziewać przy ograniczonej podaży energii elektrycznej w okresie 10- 31 sierpnia 2015 roku. Sąd nie ma zastrzeżeń do przyjętego przez pozwanego wyliczenia. Prezes URE zawęził bowiem podstawę wymierzenia kary wyłącznie do godzin, kiedy nastąpiło niedostosowanie powoda do ograniczeń i do stopnia w jakim to niedostosowanie miało miejsce.

W ocenie Sądu kara ustalona w tych granicach spełni swoje podstawowe cele w zakresie oddziaływania szczególnego na powoda, jak również funkcję prewencji ogólnej. Tak ustalona kara nie przekracza również możliwości płatniczych powoda. Warto w tym miejscu podkreślić, że kara administracyjna nie stanowi odплаты za popełniony czyn, lecz ma charakter środka przymusu służącego zapewnieniu realizacji wykonawczo – zarządzających zadań administracji agregowanych przez pojęcie interesu publicznego (tak Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 31 marca 2008r., sygn. akt SK 75/06, OTK-A 2008, Nr 2, poz. 30). Powód w toku niniejszego postępowania nie wykazał, aby nałożona kara zachwiała jego płynność finansową. Wskazać przy tym należy, iż kara w nałożonej wysokości, relatywnie niewysoka i zarazem adekwatna do zakresu stwierdzonego naruszenia będzie również odpowiednio odczuwalna, na tyle dolegliwa, aby spełniła swoje funkcje. Należało zatem przyjąć, iż kara w wysokości 26 070 zł będzie na tyle odczuwalna dla powoda, aby spełniła swoją funkcję represyjną i zapobiegawczą sprawiając, że powód, jako podmiot ukarany będzie stosował się do obowiązującego porządku prawnego, a także wychowawczą oddziałując zniechęcająco na innych przedsiębiorców do podejmowania działań niezgodnych z prawem.

W tym stanie rzeczy Sąd stwierdził, że nie tylko nie doszło do naruszenia art. 11d ust. 3 p.e., ale także art. 56 ust. 1 pkt 3a i 6a p.e., jak też przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, ponieważ nawet uchybienie tym przepisom nie może stanowić skutecznego zarzutu przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który rozpoznaje sprawę od nową, nie dokonując kontroli prawidłowości postępowania administracyjnego.

Biorąc powyższe względy pod uwagę Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia, oddalił wniesione przez powoda odwołanie na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Z uwagi na nieuwzględnienie odwołania, powoda należało uznać za stronę, która przegrała proces i zasądzić od niego na rzecz pozwanego zwrot kosztów procesu, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 720,00 zł ustalone w oparciu o § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015, poz. 1804 ze zm.).

SSO Anna Maria Kowalik